Fundusz Górnośląski SA

Województwo Śląskie

Województwo Śląskie
Europejski Region Przedsiębiorczości 2021-2022

InterSilesia

Analiza rynkowa

REPUBLIKA WŁOSKA

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita Polska

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

ANALIZA RYNKU

REPUBLIKA WŁOSKA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest kompleksowa analiza rynków zagranicznych pozostających w zasięgu oddziaływania projektu InterSilesia - „Modelowanie działalności eksportowej przedsiębiorstw z sektora MŚP działających na terenie województwa śląskiego”.*

*Projekt realizuje **Fundusz Górnośląski S.A.** w partnerstwie z Województwem Śląskim. FGSA jest kluczową organizacją otoczenia biznesu w województwie śląskim, która aktywnie uczestniczy w realizacji polityki rozwoju regionu, tworzy warunki wykorzystywania środków krajowych i europejskich na rzecz jego rozwoju, inicjuje i angażuje się w projekty partnerskie zorientowane na wspieranie innowacyjnych procesów, organizuje usługi doradcze i szkoleniowe dla MŚP. Spółka posiada potencjał kadrowy w postaci specjalistów oraz solidną sieć współpracy w ramach realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków instytucji samorządowych i europejskich.*

*Wykonawcą analiz jest **INVESTIN sp. z o.o.** - Zespół Ekspertów i Analityków INVESTIN realizuje doradztwo strategiczne, prorozwojowe i proinnowacyjne dla przedsiębiorstw, instytutów naukowych, uczelni wyższych, Centrów B+R, JST, spółek skarbu państwa, a także osób fizycznych i innowatorów. INVESTIN świadczy usługi o najwyższym standardzie, wyróżniając się:*

- *Akredytacją Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii jako Instytucja Otoczenia Biznesu (Centrum Innowacji),*
- *Akredytacją Samorządu Województwa Mazowieckiego jako Mazowieckiej Instytucji Otoczenia Biznesu (Centrum Innowacji),*
- *Akredytacją Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie świadczenia usług doradczych i szkoleniowych w ramach Bazy Usług Rozwojowych (BUR),*
- *Certyfikatem wdrożenia Standardu Usług Szkoleniowo-Rozwojowych SUS 2.0 (międzynarodowy certyfikat jakości).*

**Projekt współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa III Konkurencyjność MŚP, Działanie 3.5 Umiędzynarodowienie gospodarki regionu, Poddziałanie 3.5.2 Modelowanie działalności eksportowej MŚP.*

Spis treści

1. Podstawowe informacje na temat wybranego rynku ... 3
   1.1. Położenie geograficzne i uwarunkowania klimatyczne ... 3
   1.2. Ustrój polityczny i podział administracyjny ... 3
   1.3. Warunki wjazdu ... 4
   1.4. System walutowy ... 5
2. Uwarunkowania ekonomiczne ... 5
   2.1. Gospodarka Włoch w liczbach ... 6
   2.2. Infrastruktura i transport ... 7
   2.3. Współpraca międzynarodowa ... 8
   2.4. Branże z dużym potencjałem rozwoju ... 12
   2.5. Popyt i zapotrzebowanie na wybrane produkty ... 12
3. Współpraca między Republiką Włoską a Polską ... 13
   3.1. Uwarunkowania prawne ... 13
   3.2. Zawarte umowy dwustronne i wielostronne ... 14
   3.3. System celny ... 16
4. System prawno-podatkowy ... 16
5. Zachęty dla Inwestorów ... 17
6. Uwarunkowania kulturowe ... 20
   6.1. Najskuteczniejsze metody marketingowe związane z działalnością na rynku Włoch ... 21
7. Rekomendacje dla przedsiębiorców w zakresie rozpoczęcia działalności eksportowej na rynku Włoch ... 22
   7.1. Podstawowe kontakty do instytucji wspierających przedsiębiorczość ... 22

1. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT WYBRANEGO RYNKU

1.1. Położenie geograficzne i uwarunkowania klimatyczne

Włochy (oficjalnie Republika Włoska) znajdują się w Południowej Europie, na Półwyspie Apenińskim. Kraj składa się z 20 regionów oraz 107 prowincji. Terytorium kraju otaczają wody Morza Liguryjskiego, Tyrreńskiego, Jońskiego oraz Adriatyckiego. Długość wybrzeża wynosi 7375 km.Włochy na północy – gdzie naturalną granicę stanowią góry Alpy - sąsiadują z czterema krajami: Francją, Szwajcarią, Austrią, Słowenią. Spośród nich, najdłuższą granicę stanowi granica szwajcarska wynosząca 740 km. Powierzchnia całkowita kraju wynosi[1] 302 073 km^2. Obejmuje ona również dwie duże wyspy - Sardynię oraz Sycylię, a także wyspy Liparyjskie, Ponciańskie, Toskańskie i Pelagijskie. Ich łączna powierzchnia stanowi 1/6 całkowitej powierzchni kraju. Stolicą Republiki jest Rzym. Na terytorium kraju znajdują się dwie enklawy: San Marino i Watykan. Do Włoch należy również niewielka eksklawa Campione leżąca w Szwajcarii. Ludność Włoch liczy prawie 60 mln obywateli.

Terytorium Włoch charakteryzuje wyżynny i górzysty krajobraz (77% powierzchni kraju). Na terytorium kraju znajdują się dwa systemy górskie – Alpy, stanowiące północną granicę Włoch oraz Apeniny, ciągnące się wzdłuż Półwyspu Apenińskiego. Na terenie Alp znajduje się również najwyższy szczyt Europy – Mont Blanc, o wysokości 4 809 m n.p.m.

Kraj posiada gęstą sieć rzeczną, zwłaszcza w północnej jego części, która obejmuje zlewnię Padu – najdłuższej rzeki Włoch (652 km). Półwysep Apeniński cechują krótkie rzeki o wysokich stanach w okresie jesienno-zimowym, a bardzo niskich w lecie. Najdłuższą rzeką samego półwyspu jest Tyber (405 km).

Ze względu na dużą rozciągłość południkową kraju, przebieg łańcuchów górskich stanowiących bariery klimatyczne (Alpy – równoleżnikowy, Apeniny – południkowy), a także bliskość Afryki, Włochy uznaje się za kraj o zróżnicowanym klimacie. Na północy, klimat jest bardziej umiarkowany, podczas gdy na południu – śródziemnomorski. Jednak praktycznie całość Włoch cechuje klimat podzwrotnikowy z odmianą śródziemnomorską. Lata zwykle są gorące oraz suche wzdłuż wybrzeży (w szczególności na południu kraju), bardziej chłodne w obszarach górzystych. Podobnie – zimy są znacznie łagodniejsze na południu, niż w północnej części kraju, gdzie są one bardzo mroźne. W okresie letnim pojawia się ciepły i suchy wiatr - sirocco.

1.2. Ustrój polityczny i podział administracyjny

Republika Włoska jest państwem unitarnym z parlamentarno-gabinetowym systemem rządów. System polityczny oparty jest na konstytucji z 1948 r. Głową państwa jest prezydent, którego Zgromadzenie Narodowe (połączone izby parlamentu) wybiera na okres 7-letniej kadencji. Obecnym prezydentem jest Sergio Mattarella. Od 2015 r. Prezydent powołuje premiera a także na jego wniosek powołuje lub odwołuje rząd.

Władza ustawodawcza sprawowana jest przez dwuizbowy parlament o kadencji 5-letniej. Składa się on z Senatu (315 miejsc, senatorowie mianowani dożywotnio) oraz Izby Deputowanych (630 miejsc), gdzie obie izby wybierane są w wyborach powszechnych i bezpośrednich.

[1] Eurostat, https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/life-eu_pl (dostęp 15.04.2022)

Władzę wykonawczą sprawuje we Włoszech Rada Ministrów. Obecny rząd Mario Draghiego został powołany w lutym 2021 r.[2]

Włoski system sądownictwa opiera się na tradycji prawa cywilnego. Funkcje sędziego oraz prokuratora sprawują funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości. Funkcję administracyjną pełni Ministerstwo Sprawiedliwości. Ze względu na właściwość funkcjonalną sądów, dzieli się je na te obejmujące sprawy: cywilne i karne, administracyjne, z zakresu rachunkowości, wojskowe i podatkowe. Struktura sądownictwa składa się z trzech instancji. Zaskarżyć orzeczenie sądu pierwszej instancji można do sądu odwoławczego lub trybunału penitencjarnego, a sądy kasacyjne (najwyższej instancji) zajmują się dochodzeniem sprawiedliwości na najwyższym szczeblu.[3]

Włochy podzielone są na 20 regionów (5 z nich na prawach szczególnych). Do największych z nich należą: Sycylia, Piemont i Lombardia. Każdy z regionów dzieli się na mniejsze jednostki nazywane prowincjami i w całym kraju występuje ich 109 (z których dwie są autonomiczne). Najmniejszą jednostkę administracyjną stanowią gminy, których liczba wynosi 8 092. Regiony ustalają swoje statusy, ale nie występuje w nich odrębne sądownictwo. Przedstawiciel Państwa do spraw Autonomii Regionalnej zajmuje się koordynacją działań regionów z administracją centralną. W regionach funkcjonują także sądy regionalne, które sprawują władzę ustawodawczą. Z kolei władzę wykonawczą sprawują komitety regionalne. Regionalne trybunały administracyjne zajmują się kontrolą administracyjną.[4]

1.3. Warunki wjazdu

Obywatele Polscy, udający się do Włoch, zobowiązani są do posiadania ważnegodokumentu tożsamości - paszportu bądź dowodu osobistego. Nie jest za to wymagane posiadanie wizy.

Ostrzeżenia dot. COVID-19:

Łączna liczba przypadków zarażenia COVID-19 we Włoszech wynosi ok. 15,9 mln osób. Regiony, w których dochodzi do największej liczby nowych zakażeń to: Lombardia, Kampania, Wenecja Euganejska oraz Lacjum[5].

Osoby przyjeżdżające z Polski mają obowiązek zarejestrowania swojego przyjazdu na platformie EU Digital Passenger Locator Form, przedstawienia certyfikatu unijnego (green pass) zaświadczającego o ukończeniu całego cyklu szczepień lub negatywnego wyniku testu wymazowego molekularnego wykonanego w ciągu 72 godzin (lub antygenowego wykonanego w ciągu 48 godzin) przed przekroczeniem granicy Włoch. Test nie jest obowiązkowy dla dzieci poniżej 6. roku życia.

[2] Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Włochy – Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską, 2020
[3] https://e-justice.europa.eu/16/PL/national_justice_systems?ITALY&member=1 (dostęp 15.04.2022)
[4] Paweł Sarnecki: Republika Włoska. W: Paweł Sarnecki: Ustroje konstytucyjne państw współczesnych. Wyd. czwarte. Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2008
[5] https://opendatadpc.maps.arcgis.com/apps/dashboards/b0c68bce2cce478eaac82fe38d4138b1 (dostęp 22.04.2022)

Maseczka ochronna obowiązuje w miejscach zamkniętych i miejscach zgromadzeń. W transporcie zbiorowym, na wyciągach narciarskich, w salach koncertowych, kinowych, teatralnych oraz podczas wydarzeń sportowych należy używać maseczek klasy FFP2.

Od 06.12.2021 r. funkcjonują dwa rodzaje green pass: Super Green Pass – dla osób z pełnym cyklem szczepień lub ozdrowieńców (ważność 6 miesięcy) i Bazowy Green Pass – dla osób bez pełnego cyklu szczepień i wykonujących testy antygenowe.

Od 1.04.2022 r. we Włoszech przestał obowiązywać stan wyjątkowy. Został także częściowo zniesiony obowiązek okazywania bazowego lub wzmocnionego green pass. Od 1 maja, z małymi wyjątkami, ustaje obowiązek okazywania jakiegokolwiek green pass. Mają również zostać złagodzone przepisy dot. noszenia maseczek.[6]

1.4. System walutowy

Obowiązującą od 2002 r. walutą Włoch jest euro (EUR). Waluta została wprowadzona od 1 stycznia 1999 r. 1 euro (EUR, €) jest podzielone na 100 eurocentów. W obiegu są monety 1, 2, 5, 10, 20, 50 centów, 1€, 2€ oraz banknoty 5€, 10€, 20€, 50€, 100€, jak również rzadko używane 200€ i 500€.

Kurs euro obecnie kształtuje się na poziomie ok. 1 EUR = 4,64 PLN. Poziom kursu euro cechuje się trendem rosnącym z roku na rok, a na początku marca 2022 r. był najwyższy od pierwszych lat bieżącego stulecia (od 2009 r.).[7] Polski rynek walutowy cechuje się względną stabilizacją, podczas gdy na świecie doszło do osłabienia euro względem dolara amerykańskiego i franka szwajcarskiego. W ostatnim okresie kurs EUR/USD spada i średni kurs z marca 2022 r. wyniósł 1,16. [8]

Wykres 1. Kurs euro wg NBP

Źródło: www.wpn.pl

2. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE

[6] https://www.paih.gov.pl/rynki_zagraniczne/Wlochy/alert_rynkowy#, (dostęp 22.04.2022) [7] https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/kursy.html, (dostęp 14.04.2022)
[8] https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-usd.en.html, (dostęp 14.04.2022)

2.1. Gospodarka Włoch w liczbach

Włochy są trzecią gospodarką Unii Europejskiej oraz strefy euro, z wartością PKB za rok 2021 równą 1 775 436,4 mln EUR.[9] Stanowi to 12,29% PKB generowanego przez całą Unię Europejską. Z kolei na świecie Włochy pod względem PKB zajmują 8 miejsce według Międzynarodowego Funduszu Walutowego. W ostatnim rankingu Banku Światowego Doing Business (2020 r.) Włochy zajęły 58 miejsce spośród 190 krajów z wynikiem punktowym równym 72,9 pkt. Najwyższe pozycje kraj uzyskał przede wszystkim w kategoriach „handel zagraniczny" – 1. miejsce, „rozwiązywanie upadłości" – 21. Miejsce oraz „rejestrowanie własności" – 26. miejsce. Najsłabsze wyniki na tle innych krajów, odnotowano w kategoriach „otrzymywanie kredytu" – 119. miejsce, „egzekwowanie umów" – 122. miejsce oraz „płacenie podatków" – 128. miejsce.[10]

Zgodnie z danymi za rok 2020, do najważniejszych partnerów Włoch pod względem wielkości importu należą przede wszystkim Niemcy. Wielkość importu z tego kraju wynosi 69,6 mln EUR, co stanowi 16,5% importu Włoch ogółem. Duże znaczenie ma także import z Francji – 36,6 mln EUR (8,7%) oraz Chin – 31,7 mln EUR (7,5%). Do pozostałych istotnych partnerów handlowych Włoch należą Holandia (5,4%) oraz Hiszpania (5,1%).

Niemcy stanowią nie tylko najważniejszy rynek importowy Włoch, ale również rynek eksportowy. Według stanu na rok 2020, wielkość eksportu do tego kraju wyniosła 58,1 mln EUR i stanowiła 12,2% eksportu Włoch ogółem. Na 2. miejscu pod względem wielkości eksportu odnotowuje się Francję – 49,8 mln EUR (10,5%), a na 3. miejscu Stany Zjednoczone – 45,6 mln EUR (9,6%). Duże ilości towarów eksportowane są także do Szwajcarii (5,5%) oraz Wielkiej Brytanii (5,2%).[11]

Rysunek 2. Wartość eksportu i importu Włoch w 2021 r.

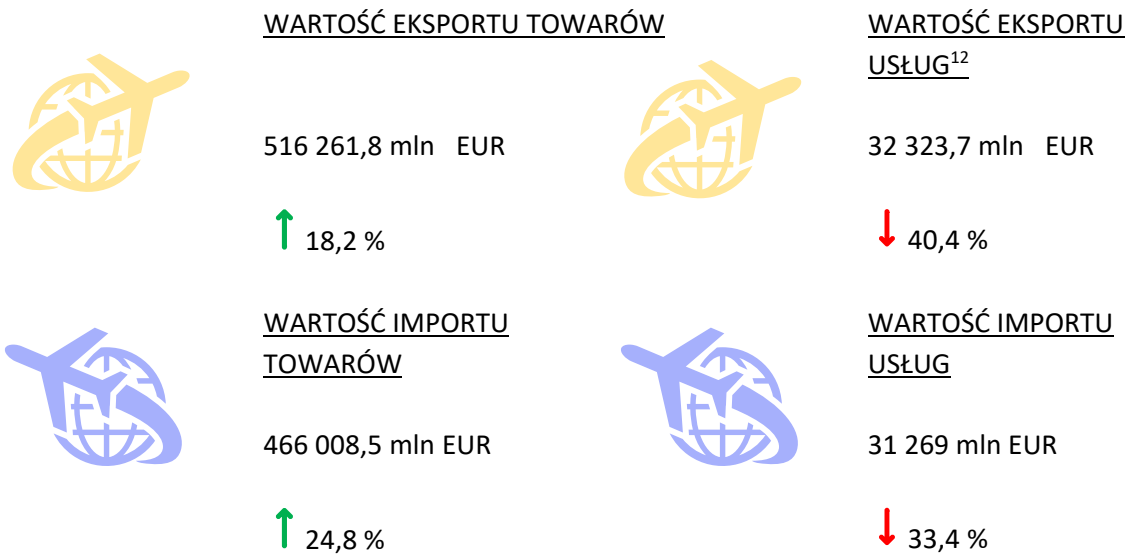

[9] Baza danych Eurostat, https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en [nama_10_gdp], (dostęp 16.04.2022)
[10] Bank Światowy, Doing Business 2020. Economy Profile Italy, 2020
[11] Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej Włoch, Obserwatorium Gospodarcze. Statystyki dotyczące importu/eksportu towarów z Włoch, 2020
[12] Dane na temat obrotu usługami dot. wartości na rok 2020.

Źródło: Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tet00002/default/table?lang=en [EXT_LT_INTERCC , EXT_LT_INTERTRD], https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00110/default/table?lang=en [NAMA_10_GDP] (dostęp 15.04.2022)

2.2. Infrastruktura i transport

W wyniku pandemii COVID-19 i jej wpływu na gospodarkę, Włochy kładą coraz większy nacisk na inwestycje infrastrukturalne jako kluczowy element w ożywieniu PKB kraju. Z kolei sam włoski sektor infrastruktury uważany jest za kluczowy rynek w UE dla inwestorów instytucjonalnych. Zgodnie z wynikami Barometru Infrastruktury przeprowadzonego przez EY w 2020 r., wynika to ze względu na wielkość włoskiej gospodarki i istniejącą lukę infrastrukturalną. Kluczowe słabości sektora nadal wynikają z niepewności politycznej i regulacyjnej oraz wymagań administracyjnych.[13] Global Infrastucture Hub szacuje wielkość luki inwestycyjnej w sektorze infrastruktury we Włoszech na wartość 15 mld USD.[14]

Ministerstwo Infrastruktury i Transportu opracowało strategiczny plan obejmujący cztery strategie poprawy łączności i infrastruktury, do których należą przede wszystkim poprawa technologicznego wymiaru infrastruktury, planowanie inwestycji na terenach miejskich i zachęcanie do intermodalności.[15] W ostatnich czasach kraj podejmuje też plan inwestycji wartych 3,1 mld EUR, dotyczących przede wszystkim połączeń drogowych i kolejowych, niezbędnych do wsparcia rozwoju w kierunku zrównoważonego transportu. Ponad dwie trzecie (2,3 mld EUR) całkowitej wartości projektów zostanie wybudowanych w południowych Włoszech.[16]

Należy zwrócić uwagę na różnice w zaawansowaniu i jakości infrastruktury na terytorium kraju. Północna oraz środkowa część Włoch cechuje się zdecydowanie bardziej rozbudowaną infrastrukturą, co sprawiło, że – w szczególności północ – stała się kluczowym obszarem handlowym w Europie.

Lotnictwo: Na terytorium Włoch znajduje się szereg ważnych międzynarodowych portów lotniczych (44), z czego najważniejsze to Fiumicino (Rzym), Malpensa i Linate (oba obsługujące Mediolan) oraz Ronchi dei Legionari (Triest). Milano Malpensa dodatkowo jest siódmym największym lotniskiem w Europie pod względem ruchu towarowego (w 2019 r. 52,1% z 1 mln ton ruchu towarowego na włoskich lotniskach przeszło przez Mediolan Malpensa). 10 portów lotniczych znajduje się na liście priorytetowych węzłów komunikacyjnych na poziomie europejskim.

Kolej: System kolejowy we Włoszech jest wysoko rozwinięty. Pociągi stanowią preferowany środek podróży zarówno dla osób dojeżdżających do pracy jak i turystów. Większość (ok. 60%) sieci kolejowej kapilarnej jest częścią strategicznych korytarzy europejskich (TEN-T CNC).

Porty morskie: Główne strategiczne węzły pod względem wolumenów stanowią porty w Trieście oraz Genui, oba znajdujące się w czołówce portów morskich w Europie. W południowoeuropejskim ruchu handlowym kluczową rolę odgrywają porty Rawenna oraz Taranto. Sam port w Trieście ma ważne strategiczne położenie ze względu na powiązania z Europą Środkowo-Wschodnią wzdłuż dwóch głównych osi:

[13] EY, Włoski Barometr Infrastruktury, 2020
[14] Global Infrastructure Hub, https://outlook.gihub.org/countries/Italy (dostęp 21.04.2022)
[15] Włoski Instytut Handlu Zagranicznego ITA, https://www.ice.it/en/invest/sectors/infrastructure (dostęp 21.04.2022)
[16] https://www.webuildvalue.com/en/global-economy-sustainability/italy-infrastructure-projects-commissioners.html (dostęp 21.04.2022)

- korytarz Bałtyk-Adriatyk (uznany przez Komisję Europejską za priorytet rozwojowy UE, oferujący ważne możliwości dzięki towarom przybywającym z Chin Kanałem Sueskim);

- korytarz Śródziemnomorski.

Włochy uważane są za potęgę w transporcie kontenerowym na Morzu Śródziemnym, a ruch towarowy w wiodących portach krajowych osiągnął 472,2 tony w 2019 r. Włochy odpowiadają także za 12,3% całkowitego ruchu morskiego w Unii Europejskiej, drugi co do wielkości odsetek po Holandii.

Obecnie opracowano nowy wydajniejszy krajowy system portowy, w ramach którego 58 głównych włoskich portów zostało przeorganizowanych w 15 nowych Władz Systemu Portowego, koordynowanych przez Narodową Konferencję Koordynacyjną ustanowioną w ramach Ministerstwa Infrastruktury i Transportu. 14 portów morskich jest wymienionych w węzłach priorytetowych na poziomie europejskim. Dodatkowo wskazuje się na brak ograniczeń przepustowości infrastruktury w celu ograniczenia zatorów ruchu morskiego (w szczególności ruchu przeładunkowego kontenerów).

Suche porty: Sieć suchych portów, których na terytorium Włoch znajduje się 24, zarządza około 65 mln ton ruchu towarowego rocznie. Głównym suchym portem jest Werona (Quadrante Europa), który zajmuje drugie miejsce wśród wiodących europejskich suchych portów i przecina korytarz śródziemnomorski z korytarzem skandynawsko-śródziemnomorskim.

Drogi: Większość towarów we Włoszech transportowanych jest drogą lądową, stąd kraj dba o stałe unowocześnianie tego systemu. Sieć dróg i autostrad jest wysoko rozwinięta, szczególnie w północnej części kraju. Do głównych tras należą Turyn-Mediolan-Wenecja-Triest, Mediolan-Bolonia-Florencja-Rzym. Występują dobre połączenia z pozostałymi krajami Europy.[17]

2.3. Współpraca międzynarodowa

Poniżej przedstawiono wykaz organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Republika Włoska: [18]

Tabela 1. Wykaz organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Republika Włoska.

Nazwa organizacji	Skrót	Rok przystąpienia
Azjatycki Bank Rozwoju	ADB	1966
Grupa Australijska	AG	1985
Bank Rozrachunków Międzynarodowych	BIS	1930
Karaibski Bank Rozwoju	CDB	1988
Inicjatywa Środkowoeuropejska	CEI	1989
Konferencja Rozbrojeniowa	CD	1979
Europejska Organizacja Badań Jądrowych	CERN	1954

[17] Włoska Agencja Handlowa ITA, Logistyka i Infrastruktura, 2020
[18] International organization participation - The World Factbook (cia.gov) (dostęp 20.04.2022)

Rada Partnerstwa Euroatlantyckiego	EAPC	1997
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	EBRD	1991
Europejski Bank Centralny	ECB	1999
Europejski Bank Inwestycyjny	EIB	1958
Unia Gospodarcza i Walutowa	EMU	1999
Europejska Agencja Kosmiczna	ESA	1978
Unia Europejska	EU	1958
Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa	FAO	1946
Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy	FATF	1990
Grupa G-7	G-7	1975
Grupa G-8	G-8	1975
Grupa G-10	G-10	1962
Grupa G-20	G-20	1999
Międzyamerykański Bank Rozwoju	IADB	1976-1986
Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej	IAEA	1957
Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	IBRD	1946
Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego	ICAO	1947
Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca	ICRM	1863
Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju	IDA	1960
Międzynarodowa Agencja Energetyczna	IEA	1974
Międzynarodowy Fundusz Rozwoju Rolnictwa	IFAD	1977
Międzynarodowa Korporacja Finansowa	IFC	1956
Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca	IFRCS	1919
Międzynarodowa Organizacja Hydrograficzna	IHO	1921
Międzynarodowa Organizacja Pracy	ILO	1919
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	IMF	1947

Międzynarodowa Organizacja Morska	IMO	1957
Międzynarodowa Organizacja Ruchomej Łączności Satelitarnej	IMSO	1979
Interpol	Interpol	1923
Międzyrządowa Komisja Oceanograficzna	IOC	1960
Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji	IOM	1951
Unia Międzyparlamentarna	IPU	1889
Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna	ISO	1928
Międzynarodowa Organizacja Telekomunikacji Satelitarnej	ITSO	1964
Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny	ITU	1866
Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych	ITUC (NGOs)	2006
Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji	MIGA	1988
Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego	NATO	1949
Agencja Energii Atomowej	NEA	1958
Grupa Dostawców Jądrowych	NSG	1976
Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju	OECD	1962
Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej	OPCW	1995
Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	OSCE	1975
Klub Paryski	Paris Club	1956
Stały Trybunał Arbitrażowy	PCA	1900
Układ z Schengen	Schengen Convention	1990
Organizacja Narodów Zjednoczonych	UN	1955
Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw. Handlu i Rozwoju	UNCAD	1964
Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury	UNESCO	1948
Wysoki komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców	UNHCR	1951

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłowego	UNIDO	1985
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Nadzorowania Rozejmu	UNTSO	1957
Światowa Organizacja Turystyki	UNWTO	1978
Światowy Związek Pocztowy	UPU	1875
Porozumienie Wassenaar	Wassenaar Arrangement	1994
Światowa Organizacja Celna	WCO	1952
Światowa Organizacja Zdrowia	WHO	1948
Światowa Organizacja Własności Intelektualnej	WIPO	1977
Światowa Organizacja Handlu	WTO	1995
Komitet Zanggera	ZC	1970

Będąc członkiem WTO, stroną Układu Ogólnego w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT), członkiem założycielem UE[19], Włochy negocjują i zawierają różne umowy z państwami trzecimi.

Główne międzynarodowe, regionalne oraz dwustronne umowy handlowe, których stroną są Włochy:

- Umowa o wolnym handlu (FTA) między UE a Republiką Korei stosowana od lipca 2011 r. i formalnie obowiązująca od 2015 r.
- Umowa handlowa między UE a Kanadą (CETA) z dnia 21 września 2017 r. Obecnie obowiązuje większość umowy.
- Umowa o partnerstwie gospodarczym UE-Japonia, która weszła w życie 1 lutego 2019 r.
- Umowa handlowa i umowa o ochronie inwestycji, których stronami są UE i Wietnam, podpisana w dniu 30 czerwca 2019 r. Umowa handlowa weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2020 r.
- Umowa o wolnym handlu Singapur-UE, która weszła w życie 21 listopada 2019 r.

Następujące umowy handlowe zostały sfinalizowane, ale nie mają jeszcze zastosowania:

- Umowa przejściowa o partnerstwie gospodarczym z krajami Afryki Wschodniej (negocjacje zakończone 16 października 2014 r.).

[19] UE uprawniona jest do negocjowania umów handlowych z państwami trzecimi w imieniu wszystkich państw członkowskich, w tym Włoch (art. 216 i nast. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)). Formalna procedura negocjowania i przyjmowania umów handlowych na podstawie Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r. oraz ustawodawstwa krajowego obejmuje:
- Pełnomocników – przedstawicieli rządu, którzy negocjują i podpisują umowy
- Prezydenta RW o uprawnieniach do ratyfikowania umów międzynarodowych (po ratyfikacji umowa staje się w pełni wiążąca dla Włoch)
- Właściwych ministrów, będących przedstawicielami władzy wykonawczej
- Włoskiego parlamentu.

- Umowa o partnerstwie gospodarczym Afryka Zachodnia-UE (rozpoczęta 10 lipca 2014 r.). Do czasu przyjęcia pełnej umowy o partnerstwie regionalnym z Afryką Zachodnią wstępne umowy o partnerstwie gospodarczym z Wybrzeżem Kości Słoniowej i Ghaną weszły tymczasowo w życie odpowiednio 3 września 2016 r. i 15 grudnia 2016 r.
- Umowa ramowa Australia-UE (podpisana w sierpniu 2017 r.).

Będąc częścią Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) stosują umowy międzynarodowe podpisane przez te organy.

Włochy są także stroną kilku dwustronnych umów handlowych z innymi państwami.

2.4. Branże z dużym potencjałem rozwoju

Największym towarem eksportowym Włoch są leki w opakowaniach (24,03 mld EUR), a także samochody (13,32 mld EUR) oraz części samochodowe (11,25 mld EUR). Duże znaczenie dla eksportu Włoch ma również rafinowana ropa naftowa (7,43 mld EUR) oraz kategoria produktów jaką stanowią krew ludzka i zwierzęca, kultury drobnoustrojów, szczepionki (6,98 mld EUR).

Z kolei w porównaniu do pozostałych krajów świata, Włochy w 2020 r. zajęły 1. miejsce w eksporcie następujących kategorii produktów: ceramika nieszkliwiona (3,79 mld EUR), makaron (3,2 mld EUR), garbowana skóra końska i bydlęca (2,11 mld EUR), przetworzone pomidory (1,93 mld EUR) oraz przetworzony tytoń (1,6 mld EUR).

Najważniejsze towary importowane do Włoch to przede wszystkim ropa naftowa (22,95 mld EUR) oraz samochody (20,25 mld EUR). Istotną kategorię produktów sprowadzanych do tego kraju stanowią także lekarstwa w opakowaniach (16,83 mld EUR), gaz naftowy (9,54 mld EUR) i złoto (8,25 mld EUR).

W 2020 r. Włochy były największym na świecie importerem energii elektrycznej (2,01 mld EUR), tytoniu papierosowego (1,76 mld EUR), wełny preparowanej lub sierści zwierzęcej (221,4 mln EUR), prętów ze stali nierdzewnej (195,3 mln EUR) i przędzy z wełny czesanej (175,5 mln EUR).[20]

2.5. Popyt i zapotrzebowanie na wybrane produkty

W 2020 r. najważniejszą kategorią produktów importowanych z Polski do Włoch były pojazdy drogowe, których wielkość importu wyniosła 1 519,69 mln EUR. Stanowiło to tym samym 4,64% importu pojazdów ogółem. Włochy sprowadzają z Polski także duże ilości urządzeń elektrycznych – 940,95 mln EUR (3,27% importu ogółem). Pozostałe istotne kategorie produktów, które Polska eksportuje na rynek włoski to: urządzenia telekomunikacyjne i audio-wideo – 435,6 mln EUR, maszyny i urządzenia do wytwarzania energii – 415,67 mln EUR oraz mięso i przetwory mięsne – 395,97 mln EUR.

<u>Elementy charakterystyczne dla wymiany handlowej Polska-Włochy, w tym perspektywiczne dla branż:</u>

- ➢ Cechą charakterystyczną obustronnej wymiany jest w przypadku Polski strukturalny deficyt handlowy związany z wysokim importem polskiej branży samochodowej oraz artykułów konsumpcyjnych pochodzenia przemysłowego i leków.

[20] Obserwatorium Ekonomicznej Złożoności, https://oec.world/en/profile/country/ita (dostęp 19.04.2022)

- Włochy stanowią jednego z najważniejszych partnerów handlowych Polski. Pod względem wielkości importu zajmują 3. miejsce, a pod względem wielkości eksportu – 5. miejsce.[21]
- Wysokie wartości wymiany handlowej środkami transportu i ich częściami, wynikają przede wszystkim z działalności w Polsce największych włoskich producentów z branży samochodowej i metalurgicznej. Są to m.in. Fabryki FIAT-a czy Grupy Merloni oraz inne zakłady produkujące podzespoły dla tego sektora.
- Obecność Polski na włoskim rynku stale się rozwija, dla przykładu rośnie liczba inwestycji kapitałowych. Invitalia, włoska agencja ds. promocji inwestycji, odnotowała w ostatnich latach dziewięć znaczących inwestycji. Do głównych inwestorów należą: Boryszew, Bioton, Polimex-Mostostal Siedlce, Impexmetal, Est Cargo Trans, Arctic Paper, Solaris oraz PKP. Preferowane sektory to: farmaceutyczny, transportowy, budowlany i handel.
- Wiele firm umacnia swą obecność we Włoszech poprzez ustrukturyzowany eksport wsparty reklamą i działaniami promocyjnymi (m.in. Drutex i Oknoplast). Ponadto działają punkty dystrybucji polskich wyrobów (np. Fakro) i showroomy (np. Numo Yachts). [22]
- WPHI w Rzymie odnotowuje rosnące zainteresowanie włoskich przedsiębiorców importem z Polski wysoko przetworzonych komponentów do przemysłu metalowego, elektrotechniki, produktów chemii gospodarczej, produktów spożywczych, w tym mięsa, mleka w proszku i owoców miękkich.
- Włoscy inwestorzy od lat interesują się też przemysłem drzewnym i jego produktami – przede wszystkim domami prefabrykowanymi, półproduktami, listwami.[23]
- Dużym zainteresowaniem partnerów włoskich cieszy się polski sektor mięsny, jednak należy podkreślić zwiększenie zainteresowania także innymi produktami spożywczymi– sokami owocowymi, słodyczami, alkoholami, wyrobami mleczarskimi oraz produktami niszowymi, głównie niektórymi polskimi produktami regionalnymi.
- Włoscy konsumenci interesują się także coraz częściej polskimi wyrobami ze szkła artystycznego. [24]
- Marka „Made in Poland" wciąż nie jest charakterystyczna na rynku włoskim, lecz staje się rozpoznawalna w sektorze stolarki otworowej oraz części motoryzacyjnych.[25]
- Papierosy oraz miedź stanowią rynki o największym potencjale (szybko rosnące) pod względem polskiego eksportu do Włoch.[26]

3.1. Uwarunkowania prawne

Zarówno Polska jak i Włochy, należąc do Unii Europejskiej, są częściami jednolitego rynku UE, co powoduje, że nie ma istotnych barier w rozwoju dwustronnych stosunków handlowych. Przy

[21] GUS, Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego, 2021
[22] Portal Promocji Eksportu, https://italy.trade.gov.pl/pl/wlochy/gospodarka/169163,gospodarka-dzialy-gospodarki-i-ich-udzial-w-pkb.html (dostęp 19.04.2022)
[23] Portal Promocji Eksportu, https://italy.trade.gov.pl/pl/wlochy/wymiana-handlowa/1706,co-kupic-a-co-sprzedac.html (dostęp 19.04.2022)
[24] Ministerstwo Gospodarki, Broszura informacyjna Eksportera po rynku Republiki Włoskiej, 2012 [25] PAIH, Rynki Zagraniczne. Włochy, 2021
[26] KUKE, SPOTDATA, 30 lat polskiego eksportu, 2021

współpracy gospodarczej główne znaczenia mają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do U E . Istotne są także bilateralne umowy międzyrządowe regulujące te kwestie, w tym:

- Umowa o współpracy gospodarczej między Polską a Włochami z 1984 r.

- Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodui zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania z 1985 r.

Członkostwo w UE, pociąga za sobą także eliminację ograniczeń ilościowych i pozataryfowych w handlu zagranicznym z pozostałymi krajami członkowskimi. Włoskie przepisy przedstawiają jednakowe warunki dostępu polskich towarów i usług dla eksporterów z wszystkich państw członkowskich UE. W 2006 r. Włochy zniosły okres przejściowy w zakresie swobodnego przepływu pracowników i tym samym otworzyły rynek krajowy dla pracowników z nowych państw członkowskich (rozszerzenie UE z 2004 r.). Podobnie procedury związane z założeniem działalności gospodarczej we Włoszech są takie same dla Polaków, jak dla innych obywateli UE.[27]

Główne bariery w dostępie do włoskiego rynku:

- Złożoność i nieprzejrzystość włoskiego prawa i procedur administracyjnych;
- Konieczność zapoznania się z przepisami lokalnymi, które wynikają z podziału kraju na regiony;
- Obostrzenia administracyjno-prawne przy delegowaniu pracowników (m.in. obowiązek wyznaczenia osoby uprawnionej do reprezentacji podmiotu, przedstawiciela prawnego i podatkowego);
- Ograniczenia na rynku usług transportowych (np. konieczność zgłoszenia pracowników delegowanych do godz. 24:00 dnia poprzedzającego wjazd na teren Włoch);
- Tzw. przymus adwokacki – we wszystkich postępowaniach cywilnych i karnych;
- Wydłużone terminy płatności;
- Rozbudowany system zrzeszeń przedsiębiorców i związków zawodowych;
- Etykietowanie produktów;
- Kwestie językowe. [28]

3.2. Zawarte umowy dwustronne i wielostronne

Tabela 2. Umowy dwustronne pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Republiką Włoch od 1 stycznia 1991 roku.

1.	
Tytuł umowy:	Traktat o przyjaźni i współpracy między RP a Republiką Włoską.
Data podpisania:	11.10.1991
Data wejścia w życie:	15.12.1995
2.	

[27] https://www.gov.pl/web/wlochy/ie (dostęp 20.04.2022)
[28] Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Włochy. Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską, 2020

Tytuł umowy:	Porozumienie pomiędzy Rządem RP i Rządem Republiki Włoskiej o zdatności do lotu.
Data podpisania:	24.03.1994
Data wejścia w życie:	30.04.1996
3.	
Tytuł umowy:	Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Włoskiej w sprawie wzajemnej wymiany praw jazdy.
Data podpisania:	06.08.1997
Data wejścia w życie:	19.01.1998
4.	
Tytuł umowy:	Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Włoskiej w sprawie realizacji konwersji zadłużenia z przeznaczeniem na ochronę środowiska.
Data podpisania:	16.04.1998
Data wejścia w życie:	27.08.1998
5.	
Tytuł umowy:	Memorandum intencji współpracy między Ministrem Infrastruktury RP i Ministrem Transportu i Infrastruktury Republiki Włoskiej.
Data podpisania:	10.12.2003
Data wejścia w życie:	10.12.2003
6.	
Tytuł umowy:	Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Włoskiej w sprawie wzajemnej ochrony informacji niejawnych.
Data podpisania:	11.02.2005
Data wejścia w życie:	01.06.2006
7.	
Tytuł umowy:	Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej o współpracy w dziedzinie kultury i edukacji.
Data podpisania:	12.07.2005
Data wejścia w życie:	09.10.2007
8.	
Tytuł umowy:	Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej o współpracy w zwalczaniu przestępczości.
Data podpisania:	04.06.2007
Data wejścia w życie:	25.06.2009
9.	
Tytuł umowy:	Memorandum o Porozumieniu między Rządem RP a Rządem Republiki Włoskiej o współpracy obronnej.
Data podpisania:	21.03.2012
Data wejścia w życie:	19.09.2014
10.	

Tytuł umowy:	Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej o grobach wojennych.
Data podpisania:	30.03.2012
Data wejścia w życie:	21.09.2012

Źródło: Internetowa Baza Traktatowa Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, https://traktaty.msz.gov.pl/ (dostęp 19.04.2022)

3.3. System celny

Na system celny Włoch, znacząco wpłynęło członkostwo kraju w Unii Europejskiej. Cła na towary importowane zostały zniesione pomiędzy państwami członkowskimi od 1986 r. Spowodowało to także znaczne obniżenie ceł na produkty importowane z obszarów poza UE.

Unijny Kodeks Celny (UKC) został przyjęty w 2013 r., a jego przepisy materialne obowiązują od maja 2016 r. Oprócz UKC, Komisja Europejska opublikowała rozporządzenia delegowane i wykonawcze dotyczące faktycznych zmian proceduralnych. Zawarto je w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2015/2446 i 2016/341 oraz rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2015/2447. W zmienionej polityce celnej wprowadzono szereg zmian, które wymagają również zintegrowanego systemu informatycznego organów celnych.

Ponadto Unia Europejska stosuje przyjętą na arenie międzynarodowej koncepcję „wartości celnej". Wartość importowanych towarów jest jednym z trzech elementów opodatkowania, które stanowią podstawę do naliczenia długu celnego, czyli technicznego określenia kwoty cła, które należy zapłacić, pozostałe elementy to pochodzenie towarów oraz taryfa celna.

Cło przywozowe pobierane jest na produkty o wartości min. 150 EUR. VAT należny jest od produktów o wartości powyżej 22 EUR. Cła i podatki importowe są należne od wszystkich towarów importowanych do Włoch spoza Unii Europejskiej. W ramach Wspólnej Taryfy Celnej Unii Europejskiej Włochy mają preferencyjne stawki, które są stosowane w imporcie z krajów, z którymi UE ma podpisane umowy. Cła wahają się od 0% do 17%, a ogólny podatek wynosi średnio 4,2%. Artykuły spożywcze (zwłaszcza produkty mleczne), tekstylia i odzież nadal objęte są kontyngentami i wyższymi taryfami.

Warto zaznaczyć, że Włochy, podobnie jak reszta UE, stosują Zharmonizowany System (HS), co oznacza, że istnieje specjalna nomenklatura związana z etykietowaniem produktów.[29]

4. SYSTEM PRAWNO-PODATKOWY

Główne kategorie obciążeń podatkowych we Włoszech dzielą się na:

- Podatki bezpośrednie: IRPEF (podatek dochodowy od osób fizycznych), IRES (podatek dochodowy od osób prawnych), IRAP (podatek regionalny od działalności produkcyjnej), ISOS (podatek zastępczy od dochodów z inwestycji), IMU (pojedynczy podatek komunalny).

- Podatki pośrednie: IVA (podatek VAT od wartości dodanej), podatek rejestracyjny, opłata skarbowa, podatek od skarbów i darowizn, podatek katastralny i hipoteczny.

[29] https://www.trade.gov/country-commercial-guides/italy-customs-regulations (dostęp 21.04.2022)

Polska posiada z Włochami umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania, obowiązującą od 01.01.1984 r. Każda z zawartych przez Polskę umów może różnić się co do rodzaju dochodów, które obejmuje swoją regulacją.

Tabela 3. Stawki najważniejszych podatków we Włoszech.

PODATEK	*STAWKI*
VAT (IVA)	4% - na podstawowe artykuły pierwszej potrzeby 5% - dot. ograniczonej kategorii towarów i usług (Stawka rzadko spotykana, występuje tylko w przypadku niektórych artykułów spożywczych, wybranych usług socjalnych bądź przewozów pasażerskich) 10% - na usługi turystyczne, gastronomiczne i budowlane 22% - główna stawka podatku, stosowana we wszystkich pozostałych przypadkach oprócz tych wymienionych powyżej
IRES	*24% (obniżona z 27,5% w 2017 r.)*
IRAP	Podatek jest proporcjonalny do obrotów i nie dotyczy zysku operacyjnego. Ustawa przewiduje, że 90% uzyskiwanych dochodów przeznacza się na regiony w celu finansowania NAFZ w ramach wydatków publicznych.
IRPEF	*Ustalane na zasadzie progresywnej (rosną wraz ze wzrostem rocznego dochodu)* *23% - do 15 000 EUR* *27% - od 15 001 EUR do 28 000 EUR* *38% - od 28 001 EUR do 55 000 EUR* *41% - od 55 001 EUR do 75 000 EUR* *43% - powyżej 75 000 EUR* *Osoby, nieuzyskujące dochodów w obszarze bez podatku (do 8174 EUR) nie płacą podatku dochodowego od osób fizycznych.*
IMU	Podatek gminny pobierane jest od własności budynków, terenów pod zabudowę i gruntów rolnych posiadanych na terytorium kraju.

Źródło: PAIH

5. ZACHĘTY DLA INWESTORÓW

Zachęty podatkowe: główne zachęty podatkowe we Włoszech dzieli się na następujące rodzaje ulg:

- Ulgi podatkowe od aktywów: ulgi przewidziane są dla firm inwestujących w materialne oraz niematerialne dobra kapitałowe. Wyróżnia się dwie kategorie:
  - Inwestycje zgodnie z krajową strategią Przemysł 4.0 – 15% (aktywa niematerialne) i 20-40% (aktywa materialne);
  - Inwestycje w zwykłe aktywa materialne - 6%.

- Ulgi podatkowe dla Specjalnych Stref Ekonomicznych: firmy, które inwestują w Specjalnych Strefach Ekonomicznych (SSE) regionów Basilcata, Kalabria, Kampania, Apulia, Sycylia (porty morskie i śródlądowe, lotniska, obszary produkcyjne, platformy logistyczne i intermodalne

wioski towarowe) mogą skorzystać z ulgi w wysokości 25%, 35% lub 45%, przy maksymalnej inwestycji w wysokości 50 mln EUR.[30]

- Ulga podatkowa na wydatki: obejmuje wydatki (kadry, środki amortyzacyjne, doradztwo i inne) związane z:
    - Pracami B+R – 12%
    - Innowacjami technologicznymi – 6%
    - Innowacjami technologicznymi dla Przemysłu 4.0 – 10%
    - Koncepcją estetyczną (branże tekstylne, obuwnicze i modowe) – 6%.

- „Patent box"[31]: zachęta polega na 50-procentowym odliczeniu od podatków od dochodów wynikających z bezpośredniego użytkowania lub licencjonowania kwalifikowanych aktywów niematerialnych. Dotyczy podatku dochodowego od osób prawnych (wł. IRES) oraz regionalnego podatku produkcyjnego (wł. IRAP).

- Ulga na kapitał korporacyjny (ACE): daje możliwość odliczenia od dochodu netto (do tej samej kwoty) kwoty określonej jako wzrost kapitału własnego. Stawka podatku od przychodów firmy (wł. IRES) tylko dla tej konkretnej kwoty wynosi 1,3%. Ulga ma na celu zachęcać spółki do kapitalizacji oraz łagodzić odmienne traktowanie podatkowe firm finansowanych długiem i tych finansowanych kapitałem własnym.

- Premie pracownicze: możliwym jest uzyskanie kliku rodzajów premii za zatrudnianie osób poniżej 35 roku życia, kobiet, mężczyzn i kobiet powyżej 50 roku życia, pracowników/nauczycieli/naukowców mieszkających za granicą i innych.

Zachęty w ramach „Industria 4.0": Industria 4.0 (Przemysł 4.0) jest narodową strategią Włoch na rzecz cyfryzacji przemysłu. Obejmuje szeroki zakres środków politycznych mających na celu pobudzenie inwestycji zarówno krajowych, jak i międzynarodowych oraz pobudzenie wzrostu gospodarczego opartego na innowacjach. Do najważniejszych zachęt w tym zakresie należą:

- Prawo „Nuova Sabatini": dotacje rządowe są dostępne dla MŚP na zakup nowych maszyn, zakładów lub sprzętu, w celu częściowego pokrycia odsetek od kredytów bankowych związanych z dokonanymi inwestycjami. Firmy mają również dostęp do publicznego narzędzia gwarancji kredytowych.

- Fundusz Gwarancyjny dla MŚP: jego celem jest ułatwienie dostępu do źródeł finansowania (pożyczki/dotacji) dla MŚP poprzez udzielanie gwarancji publicznej, która działa samodzielnie lub w połączeniu z innymi zabezpieczeniami i papierami wartościowymi. Firmy zyskują

[30] Ulga obowiązuje do końca 2022 r.

[31] Zgodnie z definicją Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego Włoch: „Patent Box to opcjonalny system opodatkowania dochodów biznesowych pochodzących z korzystania z oprogramowania chronionego prawem autorskim, patentów przemysłowych, projektów i modeli, a także procesów, formuł i informacji związanych z doświadczeniami nabytymi w dziedzinie przemysłowej, handlowej lub naukowej".

możliwość uzyskania pożyczki bez dodatkowych gwarancji (zatem bez dalszych kosztów) od kwoty gwarantowanej przez Fundusz. Nie oferuje on wkładów pieniężnych.

Zachęty dla start-upów: występuje szereg zachęt w zakresie działalności start-upów, z czego najważniejsze z nich zostały wymienione poniżej:

- Smart&Smart Italia: zarządzany przez Invitalia[32] wspiera tworzenie i rozwój innowacyjnych start-upów w całych Włoszech. Projekty muszą obejmować wydatki i koszty kwalifikowalne od 100 000 EUR do 1,5 mln EUR oraz trwać nie dłużej niż 24 miesiące. Pomoc może obejmować projekty do 60 miesięcy jeśli mają one silny wymiar technologiczny, działają w gospodarce cyfrowej lub ulepszają wyniki badań (spin-offy z badań). Nieoprocentowana pożyczka wynosi do 80% całości inwestycji (termin spłaty 10 lat). Procent dofinansowania może wzrosnąć do 90%, jeśli startup tworzą wyłącznie kobiety lub osoby młode poniżej 35 roku życia, lub jeśli w jego skład wchodzi przynajmniej jeden włoski doktor, który pracuje za granicą i chce wrócić do Włoch. Startupy z Abruzji, Basilicaty, Kalabrii, Kampanii, Molise, Apulii, Sardynii i Sycylii spłacają tylko 70% kwoty pożyczki.

- Invitalia Venture: pierwszy publiczno-prywatny fundusz współinwestycyjny wspierający branżę venture capital i innowacje we Włoszech. Założona w celu pobudzenia i wspierania rozwoju startupów technologicznych i innowacyjnych MŚP. Posiada dużą sieć inwestorów, zapewnia kapitał oraz know-how i sieć wspierającą rozwój biznesu włoskiego startupu.

- Inne korzyści dla innowacyjnych start-upów: Italia Startup Visa, zmniejszenie biurokracji i opłat, elastyczne zarządzanie przedsiębiorstwem, ułatwione rozliczanie systematycznych strat, zwolnienie z przepisów dotyczących firm fikcyjnych, opcje podatkowe i praca dla programów kapitałowych, ulga podatkowa dla wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Zachęty ze względu na obszar projektu: wyróżnia się także zachęty dla inwestorów dot. konkretnych obszarów projektów, wymienionych poniżej:

- Obszary przemysłowe dotknięte kryzysem: zgodnie z ustawą 181/89 zapewniane jest finansowanie - dotacje i pożyczki do 75% kosztów kwalifikowanych - na projekty inwestycyjne o wartości co najmniej 1 mln EUR, prezentowane przez firmy różnej wielkości, mające na celu zwiększenie rozwoju przemysłowego i wzrost zatrudnienia na obszarach dotkniętych złożonym i nieskomplikowanym kryzysem przemysłowym.
  Projekty prezentowane przez firmy zagraniczne zapewniające strategiczną inwestycję o wartości co najmniej 10 mln EUR, zgodnie z Narodową Strategią Inteligentnej Specjalizacji, mogą skorzystać z procedury Fast Track - możliwość przeskoczenia kolejki, zasoby ad hoc.

- Projekty B+R: projekty dotyczące badań przemysłowych i eksperymentalnej działalności rozwojowej (nowe produkty, procesy lub ich udoskonalenia) w jednym z następujących sektorów:
  - Inteligentna fabryka,

[32] Invitalia - Narodowa Agencja Przyciągania Inwestycji i Rozwoju Biznesu, będąca własnością Ministerstwa Gospodarki we Włoszech.

- Artykuły rolno-spożywcze,
- Nauka o życiu,
- Włoska agenda cyfrowa: projekty w dziedzinie elektronicznych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- Zrównoważony przemysł: inteligentny, zrównoważony (zasobooszczędny, bardziej ekologiczny i konkurencyjny) oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu w celu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.

Projekty badawczo-rozwojowe muszą obejmować wydatki i koszty kwalifikowalne od 5 mln EUR do 40 mln EUR. Zachęty obejmują dotacje i pożyczki uprzywilejowane. Ostateczna kwota będzie wynikiem procesu negocjacji

- Zwiększanie efektywności energetycznej: Narodowy Fundusz Efektywności Energetycznej dysponuje budżetem w wysokości 310 mln EUR i wspiera inwestycje w efektywność energetyczną budynków, zakładów i procesów produkcyjnych (sieci ciepłownicze i chłodnicze, kogeneracje i zakłady trójgeneracyjne). Pomoc uwzględnia:
  - pożyczkę do 70% całkowitej kwoty kwalifikującej się inwestycji na łączną kwotę od 250 tys. do 4 mln EUR;
  - gwarancję na indywidualną operację finansowania, do 80% wartości inwestycji, na łączną kwotę od 150 tys. EUR do 2,5 mln EUR.

Zachęty ze względu na rozmiar projektu: Program Kontraktów Rozwojowych, zarządzany przez Invitalia, wspiera duże i innowacyjne inwestycje w produkcję, turystykę i ochronę środowiska dla projektów typu greenfield i projektów ekspansji o wartości powyżej 20 mln EUR (7,5 mln EUR w przypadku przetwórstwa spożywczego) przedstawianych przez jedną lub więcej firm w formie wspólnej. Intensywność pomocy zależy od rodzaju inwestycji i wielkości przedsiębiorstwa (dodatkowo firma dowolnej wielkości może skorzystać z wyższych zachęt, jeśli inwestuje w południowych Włoszech). Zachęty obejmują dotacje i pożyczki na kwotę do 75% całkowitych wydatków kwalifikowalnych. Ostateczna kwota będzie wynikiem procesu negocjacyjnego prowadzonego przez Narodową Agencję Inwestycji Zagranicznych i Rozwoju Gospodarczego Invitalia.

Projekty prezentowane przez firmy zagraniczne, zapewniające inwestycję co najmniej równą 50 mln EUR lub więcej, uzyskują dostęp do procedury Fast-Track (ocena skrócenia czasu, zasoby ad hoc, przeskok kolejki).

6. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

Język: Oficjalnym językiem jest włoski jednak w niektórych regionach duże znaczenie mają także język francuski (Valle d'Aosta) oraz niemiecki (Trydent Górna Adyga). Włosi często niechętnie bądź słabo posługują się innymi językami obcymi. Wyjątek stanowią przedstawiciele dużych korporacji i przedsiębiorcy z północnych regionów kraju, którzy płynnie posługują się językiem angielskim. Przy braku znajomości j. włoskiego, należy podczas rozmów zapewnić obecność tłumacza.

Strój: Ubiór i prezentacja osobista stanowią istotny element we włoskiej kulturze, nie tylko biznesowej. Dodatkowo, kluczowe jest wywarcie dobrego pierwszego wrażenia na włoskich partnerach biznesowych. Podczas spotkań ubiór powinien być formalny i elegancki. Mężczyźni zazwyczaj zakładają ubrania w ciemnych kolorach, a kobiety eleganckie i proste garnitury ze spodniami lub spódnicą,

uzupełnione skromną biżuterią i makijażem. Nawet gdy spotkanie jest mniej formalne, należy mieć na uwadze, iż włoska moda codzienna sama w sobie często składa się ze strojów schludnych i eleganckich.

Mowa ciała: W kulturze włoskiej częstym jest skracanie dystansu interpersonalnego i kontaktu fizycznego np. poprzez dotknięcie ramienia. Jednak nie należy samemu inicjować takich zachowań, jako że Włosi mogą odebrać to jako nienaturalność. Zauważalna jest także gestykulacja oraz utrzymywanie kontaktu wzrokowego.

Hierarchia: Występuje spore przywiązanie do hierarchii oraz tytułów. Osoby starsze obecne na spotkaniach biznesowych zawsze powinny być traktowane preferencyjnie. Częstym jest jednak, iż w miarę dalszej znajomości, formalność w relacjach może tracić na znaczeniu.

Spotkania: Podejście do czasu i punktualności jest zróżnicowane ze względu na region. Mieszkańcy północnych, uprzemysłowionych regionów kraju, są zazwyczaj punktualni oraz prowadzą sprawne i efektywne rozmowy biznesowe. Z kolei na południu znacznie częściej spotykane są spóźnienia na spotkania i nie należy ich odbierać jako afront. Samemu należy jednak zadbać o bycie punktualnym. Dodatkowo, jako że Włosi mają tendencję do „wielozadaniowości" i zmiany priorytetów w miarę nowych wymagań, można się spodziewać dłuższego czasu reakcji bądź odpowiedzi.

Nie powinno się przechodzić zbyt szybko do sedna sprawy i wywrzeć najpierw zainteresowanie własną osobą. Włosi mogą zadawać wiele pytań, które wskazują na zainteresowanie rozmową. Należy unikać zniecierpliwienia przed zakończeniem negocjacji oraz być otwartym na dyskusję i budowanie zaufania. Możliwe jest także wyrażanie przez Włochów otwartego sprzeciwu czy konstruktywnej krytyki pomysłów. Przy ważnych umowach włoski partner może potrzebować dłuższego czasu na podjęcie ostatecznej odpowiedzi.

Włosi przywiązują wagę do budowania relacji. Zdarzają się także zaproszenia na kolację, w celu nawiązania bliższej relacji. Zaproszeniom nie powinno się odmawiać, gdyż może to zostać odebrane jako zniewaga. Należy pamiętać, że nawiązanie trwałych relacji opartych na zaufaniu ma kluczowe znaczenie dla udanych spotkań biznesowych, jako że Włosi przy podejmowaniu decyzji często kierują się uczuciami.

Prezenty: Wręczanie prezentów nie jest powszechne we włoskiej kulturze biznesowej. Małe upominki mogą być wyrazem wdzięczności dla włoskiej gościnności, jednak dopiero jako odwdzięczenie się za wcześniejszy prezent od włoskiego partnera biznesowego. [33] [34]

6.1. Najskuteczniejsze metody marketingowe związane z działalnością na rynku Włoch[35]

[33] https://www.gov.pl/web/wlochy/ie (dostęp 21.04.2022)
[34] https://businessculture.org/southern-europe/business-culture-in-italy/business-etiquette-in-italy/ (dostęp 21.04.2022)
[35] https://www.mediamix-adv.com/blog/e-commerce-italiano-nel-2021-continua-la-crescita-degli-acquisti/ (dostęp 22.04.2022)

Rysunek 3. Mapa trendów marketingowych na rynku Włoch.

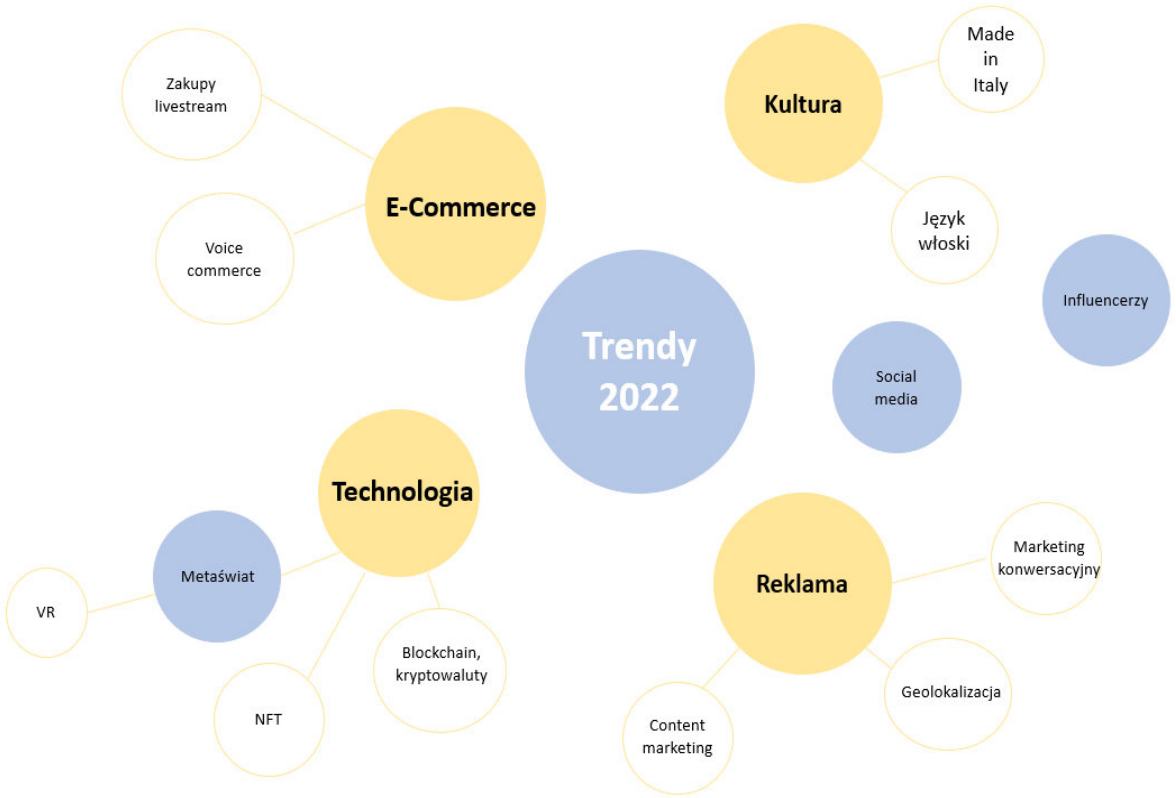

Źródło: Opracowanie własne

7. REKOMENDACJE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI EKSPORTOWEJ NA RYNKU WŁOCH

7.1. Podstawowe kontakty do instytucji wspierających przedsiębiorczość [36]

Tabela 4. Wykaz najważniejszych kontaktów.

1. Ambasada Polska we Włoszech	
Witryna internetowa:	www.rzym.msz.gov.p
E-mail:	rzym.amb.sekretariat@msz.gov.pl
Telefon:	+39 06 36204200
2. Ambasada Włoska w Polsce	
Witryna internetowa:	https://ambvarsavia.esteri.it
E-mail:	ambasciata.varsavia@esteri.it
Telefon:	+48 22 826 34 71
3. Polska Agencja Inwestycji i Handlu	
Witryna internetowa:	www.paih.gov.pl
E-mail:	invest@paih.gov.pl
Telefon:	+48 22 334 98 75

[36] https://italy.trade.gov.pl/pl/wlochy/adresy/169149,wazne-instytucje.html (dostęp 20.04.2022)

4. Biuro Ekonomiczne i Handlowe Ambasady Włoch	
Witryna internetowa:	https://ambvarsavia.esteri.it
E-mail:	commerciale.varsavia@esteri.it
Telefon:	+48 22 8263471-2-3-4
5. Ministerstwo Rozwoju i Technologii w Polsce	
Witryna internetowa:	www.mr.gov.pl
E-mail:	kancelaria@mr.gov.pl
Telefon:	+48 22 273 70 00
6. Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa	
Witryna internetowa:	www.cciip.pl
E-mail:	sekretariat@cciip.pl
Telefon:	+48 22 621 99 59
7. Polsko-Włoska Izba Gospodarcza	
Witryna internetowa:	info@pwig.eu
E-mail:	info@pwig.eu
Telefon:	+48 608 375 275, +48 516 032 100
8. Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej we Włoszech	
Witryna internetowa:	www.esteri.it
E-mail:	ministero.Affariesteri@cert.esteri.it
Telefon:	+39 - 06 36911
9. Włoski Instytut Handlu Zagranicznego	
Witryna internetowa:	www.ice.it
E-mail:	urp@ice.it
Telefon:	+39 800 98 98 00
10. Konfederacja Przemysłu Włoskiego	
Witryna internetowa:	www.confindustria.it
E-mail:	N/A
Telefon:	+39 06 59031
11.Konfederacja rolnictwa włoskiego	
Witryna internetowa:	www.confagricoltura.it
E-mail:	direzione@confagricoltura.it
Telefon:	+39 06 6852207
12. Konfederacja małych i średnich przedsiębiorstw	
Witryna internetowa:	www.confapi.it
E-mail:	info@confapi.org
Telefon:	+39 06 690151
13. Konfederacja rzemiosła włoskiego	
Witryna internetowa:	www.confartigianato.it
E-mail:	N/A
Telefon:	+39 06 703741
14. Konfederacja włoskich kupców i firm handlowych	
Witryna internetowa:	www.confcomercio.it

E-mail:	confcommercio@confcommercio.it
Telefon:	+39 06 58 09 425
15. Krajowa Agencja przyciągająca inwestycje i rozwój przedsiębiorstw	
Witryna internetowa:	www.invitalia.it
E-mail:	invest@invitalia.it
Telefon:	N/A
16. Państwowa Agencja ds. Turystyki	
Witryna internetowa:	www.enit.it
E-mail:	presidenza@enit.it
Telefon:	+39 06 49711
17. Instytut Ubezpieczeń w Handlu Zagranicznym	
Witryna internetowa:	www.sace.it
E-mail:	info@sacesimest.it
Telefon:	+39 800 269 264
18. Instytucja finansowa wspierająca rozwój włoskich firm za granicą	
Witryna internetowa:	www.simest.it
E-mail:	info@sacesimest.it
Telefon:	+39 800 020 030
19. Centrum Informacji Współpracy Międzynarodowej	
Witryna internetowa:	www.informest.it
E-mail:	informest@informest.it
Telefon:	+39 0481 597411
20. Krajowy Urząd Statystyczny	
Witryna internetowa:	www.istat.it
E-mail:	comunica@istat.it
Telefon:	+39 06 46731
21. Krajowa Federacja Związków Agentów i Przedstawicieli Handlowych	
Witryna internetowa:	www.fnaarc.it
E-mail:	info@fnaarc.it
Telefon:	+39 02 76 45 191
22. Krajowa Federacja Włoskich Agentów Handlowych	
Witryna internetowa:	www.federagenti.org
E-mail:	posta@certificata.federagenti.org
Telefon:	N/A
23. Zrzeszenie Włoskiej Izby Handlowej	
Witryna internetowa:	www.unioncamere.it
E-mail:	unioncamere@cert.legalmail.it
Telefon:	+39 06 47041
24. Agencja Promocji Zagranicznej i Internacjonalizacji Włoskich Przedsiębiorstw	
Witryna internetowa:	www.italtrade.com ; www.ice.gov.it
E-mail:	ice@ice.it
Telefon:	+39 06 59921

25. Włoskie Stowarzyszenie Handlu Zagranicznego	
Witryna internetowa:	www.aicebiz.com
E-mail:	info@aicebiz.com
Telefon:	+39 02 7750320

Źródło: Portal Promocji Eksportu, Serwis Rzeczypospolitej Polskiej